

De Skor, Vogelwerkgroep Texel 1994 no. 5

Inhoudsopgave :

Van de Redactie	:blz. 129
Advertentie	:blz. 130
Secretariaat/Agenda	:blz. 131
Het dilemma van de Vogelaar	:blz. 132
De Leesmap	:blz. 133
Broedvogelinventarisaties	:blz. 135
Texelse Zilvermeeuwen 6	:blz. 138
Weidevogelbescherming	:blz. 141
Korverskooi 3	:blz. 145
Tekening	:blz. 148
Bomen en struiken in uw tuin	:blz. 149
Wadvogeltelling 15 mei 1994	:blz. 151
Fieke	:blz. 153
Waarnemingen nr. 74	:blz. 155

DE SKOR

Voorzitter

Bob Loos, Bernhardlaan 60, 1791 CG Den Burg, 02220-15757

Algemeen Secretaris

Cor Smit, Hogereind 23, 1793 AD De Waal, 02220-14600

Penningmeester

Hans Witte, Waalderstraat 49, 1791 EB Den Burg, 02220-15654

Natuurhistorisch Secretaris

Adriaan Dijkse, Rommelpot 7, 1797 RN Den Hoorn, 02220-19231

Excursies en Lezingen

Willem Witte, De Zes 8, 1791 EX Den Burg, 02220-13128

Waarnemingen

Adriaan Dijkse, Rommelpot 7, 1797 RN Den Hoorn, 02220-19231

Redactie

Hannes Milder, De Ruyterstraat 122, 1792 AP Oudeschild, 02220-12944
Christof Zijm, Wagemakerstraat 20, 1791 EK Den Burg, 02220-13796
Mart Zijm, Wagemakerstraat 20, 1791 EK Den Burg, 02220-13796

**ONS ADRES IS: VOGELWERKGROEP TEXEL
POSTBUS 45
1790 AA DEN BURG**

Rabobankrekening: 36.25.69.495, gironr. van deze bank 87548

Uiterste inzenddata van uw kopij voor de Skor:

- 1 februari
- 1 april
- 1 juni
- 1 september
- 1 november

DE SKOR, VAN DE REDAKTIE

Maar liefst 12 artikelen vindt u in dit najaarsnummer. Nog net lukte het Giel en Dirk om hun jaarlijks terugkerend artikel over weidevogelbescherming voor het einde van het jaar af te ronden. Een stukje van Dick over vogels, katten en bijen was na de vorige uitgave blijven liggen en brengt hij nu al terwijl het ringseizoen nog niet af is een tussentijds verslag van het werk en de ontwikkelingen in de Korverskooi. Lieuwe geeft in zijn vervolgrubriek over de Texelse zilvermeeuwen inzicht in de terugmeldingen naar vindplaats en leeftijd en... biedt aan om in de toekomst ook artikelen te weiden aan kneuen en wulpen. We houden ons hiervoor zeer aanbevolen.

Hannes is dit jaar gestopt met het leiding geven aan de broedvogelinventarisaties in de 16 natuurgebieden. Over hoe het de laatste jaren is gelopen leest u in zijn artikel Broedvogelinventarisaties. Cor is er weer met Fieke, nadat hij door drukte er niet aan toe kwam om voor het vorige nummer iets op papier te zetten. Bovendien geeft hij een overzicht van de wadvogeltelling van 15 mei j.l., zodat ú, maar zeker ook de deelnemers aan de tellingen kunnen zien hoe het totaalbeeld is geworden. Christof komt voor het eerst met een artikelje. Bomen, heesters en kruiden voor uw tuin, geschikt voor vogels qua voedselbron, nestgelegenheid en/of vluchtplaats. Adriaan heeft de afgelopen periode een enorme hoeveelheid waarnemingen toegestuurd of op de fax gekregen. Hij heeft deze keer een strenge selectie moeten maken om het overzichtelijk te houden, waardoor niet alle van de voor hem zo waardevolle gegevens gepubliceerd konden worden.

De laatste Skor van 1994! Dit jaar 160 pagina's Skor, geen record, maar toch een hele prestatie! We zijn u hier weer dankbaar voor en rekenen erop, dat de wil en energie er volgend jaar weer net zo is als in het afgelopen jaar.

Een prettige Kerst toegewenst en 'n heel goed Thijssse jaar in 1995!!

HES VAN ZWEEDEN

SPECIALZAAK SINDE 1836

Broerenstraat 17, 6811 EA Arnhem, tel. 085-42 65 96

Bank: ING 65 39 46 082- Giro 922383

FAX 084-43 89 31

PRIJSLIJST TELESCOPEN

per 010794

SWAROVSKI

AT 80 45	f 1450,-	AZF CT 75	f 1125,-
AT 80 HD FLUORIT 45°	f 2225,-	AFZ CT 85	f 1600,-
ST 80 linear	f 1450,-	ST 80 Linear FLUORIT	f 2225,-

OKULAIREN 15x-f197,50 22x-f210,- 30WW - f 375,- 20-60x f 515,-

----- fotoadapter-f 335,- Tas f 210,- etui CT f 92,50 -----

OPTOLYTH

22-60x70 GA	f 1395,-	lederen koker	f 210,-
30x80 BGA WW	f 1550,-	lederen koker	f 200,-
TBS 80 GA 45°	f 1190,-	TBS 80 GA 45 FLUORIT	f 1800,-
TBG 80 GA linear	f 1150,-	TBG 80 GA linear FLUORIT	f 1765,-
TBS 65 GA 45°	f 965,-	TBG 65 linear	f 945,-

OKULAIREN 20x-f 195,- 30x f 205,- 40x f 175,- 20-60x f 485,- 20WW f 350,-

----- 30WW f 380,- 70WW f 487,50 Tas TBS/G f 131,50 -----

KOWA

TS 9B GA met 11-33x zoomokulair	f 595,-	etui f 45,-	
TS 611 45°	f 680,-	TS 612 linear	f 615,-
TS 613 45° FLUORIT	f 1450,-	TS 614 linear FLUORIT	f 1375,-
OKULAIREN 20WW f 180,- 27WW f 275,- 25x f 150,- 25LE f 295,- 40x f 160,-			

20-60x f 335,- etui f 71,50

TSN 1 45°	f 955,-	TSN 2 linear	f 900,-
TSN 4 45° FLUORIT	f 1925,-	TSN 4 linear FLUORIT	f 1835,-

OKULAIREN 20WW f 320,- 30WW f 405,- 25x f 195,- 25LE f 285,- 40x f 205,-

60x f 315,- 77x f 305,- 20-60x f 495,- TAS f 77,50

----- fotoadapter 800mm f 365,- 1200mm f 525,- -----

PRIJSLIJST PRISMAKIJKERS

LEICA 8x20BC	f 697,-	10x25BC	f 775,-	8x20BCA	f 775,-	8x20BCA	f 850,-
8x32BA	f 1715,-	7x42BA	f 1925,-	8x42BA	f 2025,-	10x42BA	f 2275,-

ZEISS 8x20B	f 785,-	10x25B	f 855,-	8x20BT	f 845,-	10x25BT	f 925,-
8x30B/GA (etui f 69,50)	f 1625,-	10x40 B/GA (etui f 87,50)	f 1895,-				
7x42B/GA (etui f 89,50)	f 1935,-	8x56 B/GA (etui f 95,-koker f 205,-)	f 2175,-				

"NIEUW" 7x45B (etui f 110,-) f 2135,- 8x56 B (etui f 120,-) f 2350,-

----- 10x56B (etui f 120,-) f 2450,- 20x60S (incl koffer) f 8250,- -----

SWAROVSKI 8x30SLC f 1235,- 7x42SLC f 1650,- 10x42SLC f 1775,- etui f 75,-

8x56B f 1750,- 8x20+etui f 825,- 10x25+etui f 875,-

WIJ HEBBEN OOK KIJKERS VAN BRESSER-SWIFT-OPTOLYTH-TASCO-SEEDLER

DE SKOR, VAN HET SECRETARIAAT

AGENDA

Op zaterdag 17 december wordt weer de jaarlijkse ganzen- en zwanenexcursie gehouden. De deelnemers worden verzocht zich vóór 9.30 uur te verzamelen bij de Aankoopcentrale in Den Burg. Het vervoer wordt onderling geregeld door carpooling.

Op zaterdag 31 december kunt u weer deelnemen aan onze jaarlijkse interessante Sluftertocht. Er wordt gestart om 10.00 uur vanaf het parkeerterrein bij paal 28.

Half januari houdt de heer Spaans een (dia) lezing over zijn specialisme rotganzen. Hij is dikwijls voor onderzoek in de Siberische broedgebieden geweest. Het beloofd dus een zeer interessante avond te worden. Nadere informatie zal via de Kabelkrant en de Texelse Courant worden gegeven. De lezing zal in de Oude Ulo worden gehouden.

Wadvogeltellingen

De eerstvolgende wadvogeltelling zal in principe worden gehouden op zaterdag 24 december a.s. Gezien de ongunstige datum, (vlak voor Kerst) zal Cor met de tellers vroegtijdig overleg plegen of genoemde datum uitkomt. Het betreft hier een extra ingelaste telling.

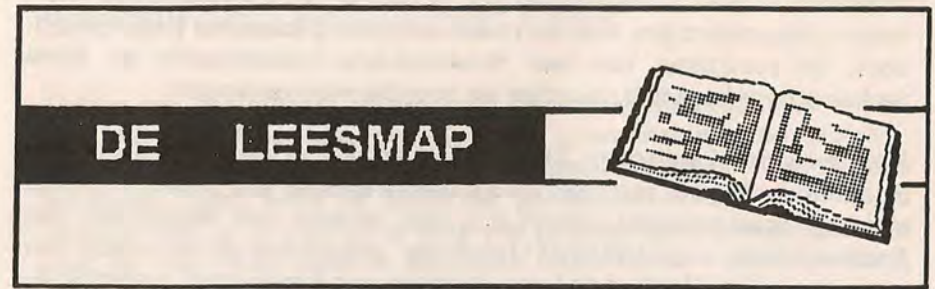
Op zondag 22 januari wordt de reeds eerder aangekondigde telling gehouden en op een nog nader te bepalen dag in februari wordt wederom een extra telling ingelast. De tellers zullen op de gebruikelijke manier hierover worden benaderd.

Willem Witte

HET DILEMMA VAN DE VOGELAAR VERSUS DE IMKER VERSUS DE KATTELIEFHEDER

Tegen het schuurtje van mijn buurvrouw hangt een vogelnestkastje. Dit voorjaar zat er net zoals voorgaande jaren een koolmezenpaar te broeden. Hartstikke leuk vooral toen de vogeltjes jongen hadden. Pa en ma mees struinden onze appelboom af op zoek naar klein grut. Dat scheelt hopenlijk heel wat wormstekeligheid in onze goudreineten. Totdat de meesjes de bijenkasten achter in onze tuin ontdekten. In de dichtbevolkte bijenstaten gaan altijd wel een paar bijen dood. Die worden door nijvere kastgenoten naar buiten gewerkt. Ook verkleumde bijen die door het matige weer de vliegplank niet gehaald hadden krabbelen voor de kasten op de grond. Ook moet na een controle in de kasten wel eens wat wildgroei worden weggesneden waardoor wel eens bijenlarven op de grond terecht komen. Deze welgevulde dis werd gebruikt door de beide koolmezen. Het was immers maar 20 meter vliegen. Toen er geen bijen en larven meer buiten de kast lagen begonnen ze aanvliegende bijen uit de lucht te pakken. En op dat moment frons je als imker je wenkbrauwen. Maar ja dan wint de vogelaar in je, het van de imker: bijen zijn met zo velen en de meesjes zijn maar met een paar. Vanmorgen waren de meesjes uitgevlogen. Kleine fladderende beestjes met een enorme brede bek, doorvoed met bijen. (hoe hebben ze al die angels trouwens verwerkt?). Het waren er zes. Mijn buurvrouw kwam mij bezorgd tegemoet: De katten loeren op de jonkies. Een oude, pluizige, roze kat werd weggejaagd en onze katten kregen huisarrest. De meesjes waren echt hulpeloos. Ze misten de nodige coördinatie: één dook onder een oud binnenhok van een inmiddels doodgegaan konijn, een ander knalde tegen het hout van een houthok en bleef versuft zitten. Na de koffie zagen we de oude, pluizige, rose kat tussen de aardbeien zitten met een koolmeesje tussen zijn tanden. De kat joegen we weg maar het meesje was dood. Ik ben bang dat er met de andere vijf hulpeloze meesjes hetzelfde gebeurd is. Hoeveel mezenouders zullen jongen groot brengen in de bebouwde kom met zoveel huiskatten? Ik denk dat voor een kat de keuze tussen "Whiskas" en "Koolmees" niet zo moeilijk is. Hierop voortfilosofierend: is het ophangen van nestkasten in de bebouwde kom wel zinvol? Ik weet het niet. Mijn bijenvolken zullen voorlopig geen last meer hebben van deze koolmezen; een schrale troost.

Dick Schermer

Ficedula 23-3. Het tijdschrift van de Twentse Vogelwerkgroep heeft dit keer een opvallend hoog OH-gehalte. Zo is er een verhaal over een soortenrace (big-days en dat soort onzin) en een overzicht van waarnemingen van schaarse soorten (van maar liefst 17 pagina's). Verder gelukkig ook zinvolle dingen: een verhaal over een broedgeval van Ooievaars bij Losser (eerste broedgeval in Twente sinds 60 jaar), het jaarverslag van het ringstation Overdinkel (651 Kauwen op 2019 vogels!) en een leuk verhaal over doortrek van ruiters in de Engbertsdijkvenen.

De Graspieper, 13-3. Het tijdschrift van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland heeft weer de nodige informatieve artikelen. O.a. over een Aalscholverkolonie bij Enkhuizen, een steltloper telling in november 1992 in Noord-Holland, Krooneenden in de Gouwzee, Huiszwaluwen rond Amsterdam, Dwergmeeuwentrek in de Zijpe en in de rubriek "Smullen geblazen" een aantal leuke anekdotes: "De geplette Stadsduif had een overvolle krop... De krop was opengescheurd en de half verteerde inhoud stulpte eruit. De Houtduif had dit in de gaten en besloot het maal tot zich te nemen".

De Grutter 18-4, tweemaandelijks tijdschrift van de Vogelbeschermingswacht Zaanstreek biedt naast het gebruikelijke uitvoerige overzicht van de wat de kranten te bieden hadden een verhaal over een reis naar Tsjechië en Slowakije. Verder een verslag over een telling van nesten van Blauwe Reigers in de Zaanstreek. De vogelwereld blijkt te veranderen, d.w.z. het wereldje van de lieden die naar vogels kijken. Het blijkt niet meer geheel een mannenwereld te zijn: "De vrouwen zijn volop in aantocht".

De Kleine Alk 12-3, kwartaalblad van de Vogelwerkgroep Alkmaar en omstreken gaat in op zeetrekellingen in de eerste helft van 1994, op daken broedende Scholeksters en Stormmeeuwen in Bergen en een waarneming van een Aziatische Kleine Goudplevier.

Meerkoet 1994-2. Kwartaalblad van de Natuur- en Milieufederatie Wierhaven presenteert een zeer kort nestkastverslag (over het Robbenoordbos), de resultaten van een Huiszwaluwen-inventarisatie en korte verhalen over hommels, vlinders en zoogdierwaarnemingen.

Noordhollands Landschap 21-3, het kwartaalblad van de gelijknamige Stichting is dit keer een zeer aardig themanummer dat geheel is gewijd aan de IJsselmeerkust. Hierin o.a. een verhaal van Mennobart van Eerden over de vogels van het IJsselmeer, voorstellen op het gebied van natuurbouw en info over de IJmeerplannen van Amsterdam, waterkwaliteit, recreatie en 180 km wandelpad (het Zuiderzeepad). Dik en leuk!

SOVON-nieuws 7-2, mededelingenblad van SOVON gaat o.a. in op de broedvogelinventarisaties in het Waddengebied, waarnemingen van Strandleeuweriken en de diverse SOVON projecten (waaronder de wadvogeltellingen).

De Steenloper 64, periodiek van de Vogelwerkgroep Den Helder geeft de resultaten van een watervogeltelling in januari 1994 (met 200 Aalscholvers in het Amstelmeer) en een verhandeling over de Tapuit.

De Tringiaan 17-3, tweemaandelijks blad van de Vogelwerkgroep Tringa te Schagen heeft, zoals gebruikelijk, een "gevarieerde inhoud". Dat stelt men in die streken, blijkens een redactioneel commentaar, zeer op prijs. Dit keer een informatieve boekbespreking over de nieuwe Lars Jonsson, de resultaten van een watervogeltelling in de Schagerkogge en een heleboel diversen. Ik kan nog steeds geen kant op met dit blad. Misschien houd ik gewoon niet van een "gevarieerde inhoud".

Vogelnieuws 7-4, mededelingenblad van Vogelbescherming blinkt dit keer uit met een lay-out waar ik redelijk omwel van ben geworden. Na lang zoeken is mij echter duidelijk geworden dat Ton Eggenhuizen sinds kort de nieuwe vertegenwoordiger van Vogelbescherming in de regio Noord-Holland is. De VWG Texel zal dus wel met hem te maken krijgen. Misschien kan hij wat doen aan die lay-out?

Verder ontvingen we het jaarverslag van het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek over 1993 en het DLO Jaarbericht 1993-94.

CJS

BROEDVOGELINVENTARISATIES

Tijdens een bestuursvergadering van de Vogelwerkgroep in de winter van 1990 werd het idee geopperd om inventarisaties van broedvogels wat structureler aan te pakken. Ik meen dat Hans Witte dit idee lanceerde. Toen werd (ik houd het gemakshalve maar even in de verleden tijd) er te hooi en te gras wel gekeken naar broedvogels. Zo voor de vuist weg meen ik dat Klaas Druif, Gerrit Visch, Jan Duin, Mart Zijm en zeker nog wel meer V.W.G.-leden hun veldwaarnemingen op schrift stelden. Wat lag er meer voor de hand dan om te proberen of deze waarnemingen niet volgens een bepaalde methode (SOVON) plaats konden vinden en genoteerd konden worden op de voorgeschreven wijze, zoals de VWG-leden Adriaan- en Lieuwe Dijkzen dat al sinds mensenheugenis op hun eigen houtje in de Dennen doen. Dick Schermer is sinds jaren actief om en nabij de Hertenkamp aan de goede kant van de Ruige Dijk. Verslagen hiervan verschijnen met de regelmaat van de klok in de Skor. Ook Dirk Maas, Giel Witte en anderen leveren elk jaar hun bijdrage op het gebied van weidevogelinventarisaties en nestbescherming. Er waren beslist nog meer V.W.G.-leden te vinden die wel oren hadden naar het verrichten van broedvogelinventarisaties.

De natuurterrein beherende instanties op Texel, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer werden gepolst. Deze waren meteen enthousiast en kwamen met een aantal potentiële terreinen voor de dag. Door gebrek aan menskracht kwamen deze instanties er zelf niet aan toe om ze jaarlijks te onderzoeken op broedvogels. Voor een terreinbeheerder is onderzoek belangrijk, omdat het aantal en de soort goede maten kunnen zijn voor de biodiversiteit in de gebieden en richting kunnen geven aan eventuele beheersmaatregelen. Kortom, aan medewerking van die kant geen gebrek. In de Skor nr. 1 van 1991 werd een voorstelling gemaakt van alle toen beschikbare gebieden en een oproep geplaatst aan de V.W.G.-leden om mee te helpen. Het ging hier in eerste instantie om 11 terreinen, sommige zoals Veenbosje en bosje nabij Helmshoeve (Hoge Berggebied) zijn erg klein. Daarentegen is een gebied als Hoogezandskil, 25 ha. riet- en oeverland, welhaast te groot voor één persoon, want, en dat moet niemand vergeten, het moet allemaal gebeuren naast werk, gezin, andere inventarisaties en wat dies meer zij.

Op deze oproep kwam gehoor en in het voorjaar van 1991 togen 11 leden van de V.W.G. het veld in. Zij waren voorzien van gebiedsge-

gevens, zoals kaartmateriaal en (zo dit al nodig was) geïnstrueerd met betrekking tot de te volgen methodes, zoals bijvoorbeeld territoriumkartering. Boven verwachting waren de gegevens, aan het eind van dat seizoen, bruikbaar. Ik had zelf gedacht dat er een aanloopperiode nodig zou zijn. Ik had Cees Boot (N.M.) en Maarten Stoepker (SBB) hiervoor dan ook gewaarschuwd, maar dat bleek een misvatting. De soortkennis was in orde. Waarschijnlijk was de cursus "vogelkennis" voorafgaande aan de oproep en verzorgd door de V.W.G. hier debet aan. Klaarblijkelijk had ik ook de V.W.G.-leden onderschat. Ook inzet en ernst, waarmee de leden zich van hun, zichzelf opgelegde, taak kweten heeft mij verrast. Natuurlijk blijven er altijd lastige gevallen bij het broedvogelinventariseren. Een roodmus die je één keer hoort zingen, een rietzanger in Wilgenstruweel, een passerende blauwborst, noem ze maar op! Hoe ga je er mee om, en passen ze in de eisen (bijv. datumgrenzen) zoals die zijn neergelegd door SOVON in het handboek. Het bleek ook zo uit te pakken, dat de jaarlijkse bijeenkomsten een goede opsteker bleek te zijn voor de meesten. We bespraken de lastige gevallen en de moeilijkheden passeerden nog eens de revue. In geval van nood bood de deskundige hulp van Maarten Stoepker (SBB) altijd uitkomst. Ook de nuchtere benadering van Cees Boot (NM) gaf de mensen de zekerheid dat je met gebruikmaking van je boeren verstand een heel eind komt. Verrassend voor mij was ook dat door veelvuldig veldbezoek de V.W.G.-leden zich bewust werden van veranderingen in het veld. Deze werden besproken en de terreinbeherende instanties konden met deze gewenste of ongewenste ontwikkelingen hun voordeel doen.

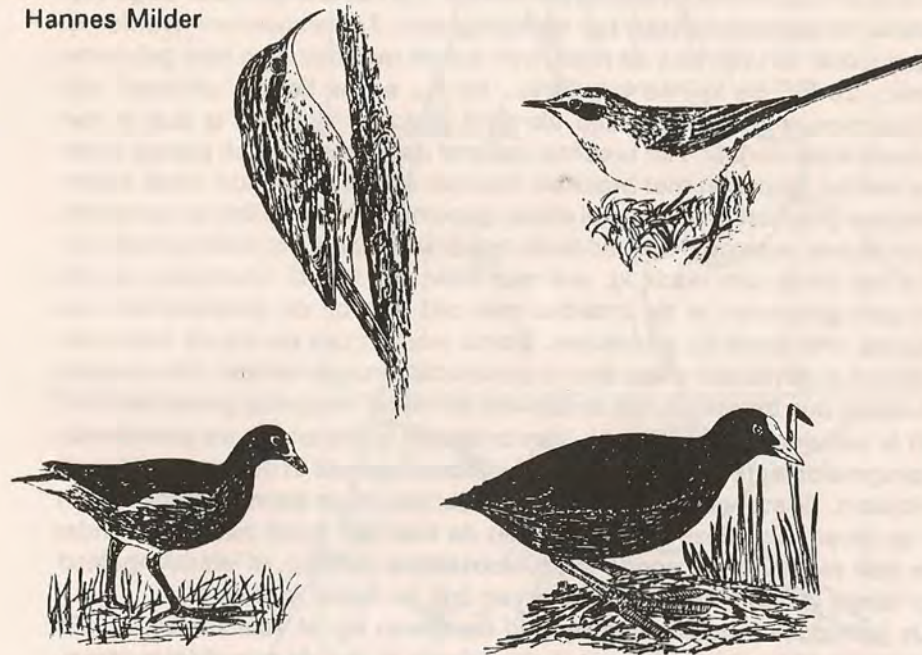
We zijn nu in 1994 en het aantal is gegroeid naar zestien leden en zestien gebieden. De gegevens die worden verzameld zijn in de loop der jaren uitgebreider in soorten en aantal. Ze kunnen zo gebruikt worden in de verslaglegging door de desbetreffende instanties. Natuurlijk zal er, indien SBB en NM bijzondere eisen stellen ten aanzien van verslaglegging of als er puntjes op de i gezet moeten worden, incidenteel niet aan worden ontkomen dat er eigen personeel wordt ingezet. Dat is ook hun taak en verantwoordelijkheid. Dat staat los van de inzet van de V.W.G.-leden.

Met uitzondering van de eerste oproep in de Skor nr. 1 van 1991, heb ik nooit actief geronseld voor nieuwe mensen. Ik heb sterk de indruk dat die er wel zijn en even een steuntje in de rug nodig hebben. Maar dat is een taak voor een eventuele opvolger, want ik hou er mee op. Ik wil hierbij iedereen bedanken voor het in mij gestelde vertrouwen.

P.S.

Ik heb nog even gedacht om alle broedvogelgegevens van de afgelopen vier jaar op een rij te zetten, maar dat is een heel werk en moeilijk duidelijk te maken in een artikel. De gebieden zijn onderling niet vergelijkbaar en vier jaar is te kort voor één trend in de vogelwereld. Uitzonderd dan wellicht het nieuwe Krimbos. De inventariseerders hebben hoogstwaarschijnlijk allemaal hun gegevens op een rij, dus voor hen hoef ik het niet te doen. En als mensen nieuwsgierig zijn, kunnen ze mij altijd bellen om de gegevens in te zien en/of over te nemen.

Hannes Milder

Jammer Hannes, dat je ermee stopt. Hopelijk wordt er snel een opvolger voor je gevonden. In ieder geval zal deze opvolger het wat minder moeilijk hebben dan jij, want hij komt immers in een "opge maakt bed"? Namens de inventariseerders heel hartelijk bedankt voor je inzet en begeleiding. Toch zou het interessant zijn om zo nu en dan eens een paar geïnventariseerde gebieden bij de kop te pakken en er een kort artikeltje over te schrijven. (red. m.z.).

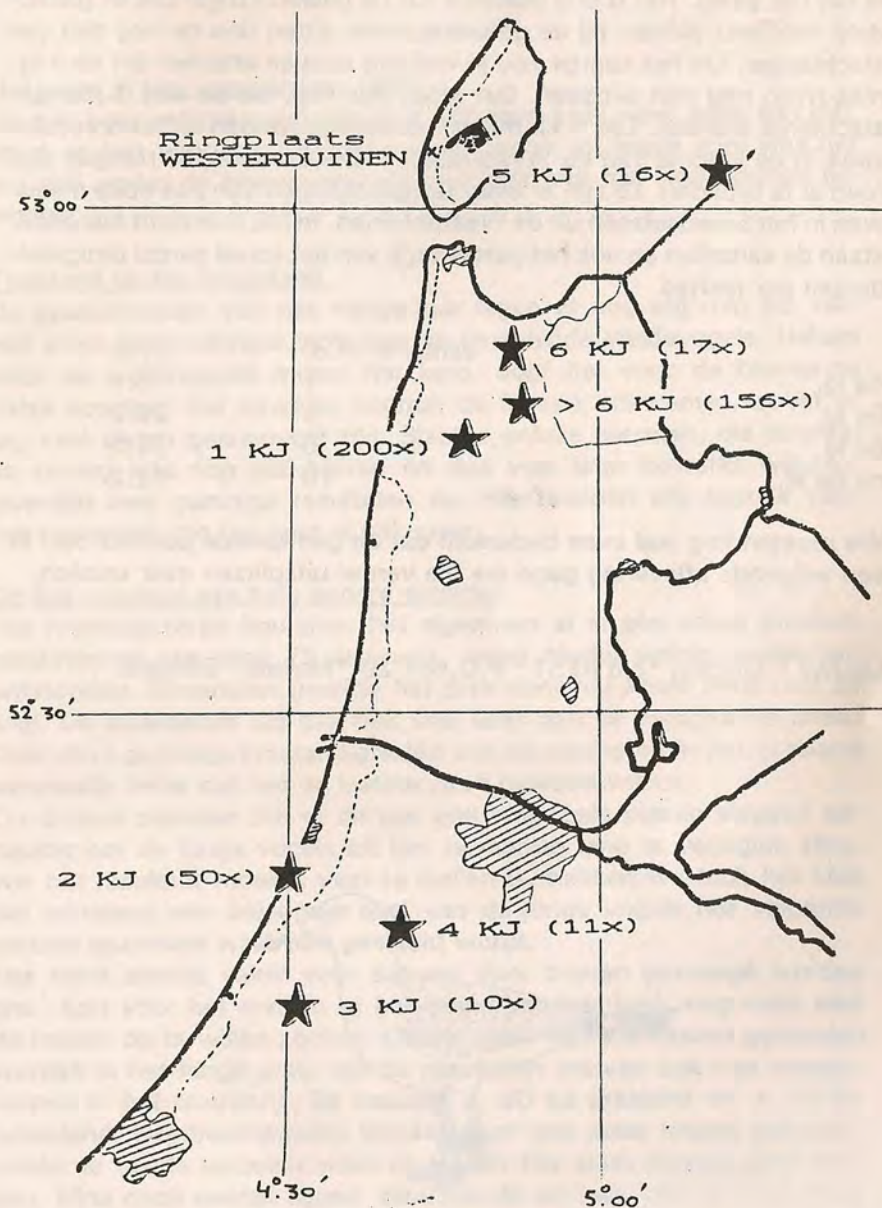
TEXELSE ZILVERMEEUWEN DEEL 6.

Zoals beloofd gaan we nu verder met de terugmeldingen van de (meest) in de Westerduinen geringde Zilvermeeuwen. In deel 4 hadden we gezien waar vandaan de Zilvermeeuwen in hun eerste levensjaar teruggemeld werden. Er waren nog al wat verschillen tussen dood gemelde en afgelezen meeuwen. Logisch, want het aflezen van de aluminium ringen is "specialistenwerk" en gebeurt vaak maar op enkele vaste plekken, die dan de gemiddelde terugmeldposities erg beïnvloeden. We zullen daarom in het vervolg meest kijken naar de meldingen van dood gevonden geringde Zilvermeeuwen.

Eerst een algemeen overzicht per leeftijd. Op het kaartje staan de gemiddelde terugmeldplaatsen per leeftijdsgroep: 1e kalenderjaar (verder kj. genoemd) (dit zijn dus de meeuwen tot en met dec. van hun geboortjaar), 2e kj., 3e kj., 4e kj., 5e kj., 6e kj., en na 6e kj. "officieel" zijn Zilvermeeuwen geslachtsrijp als ze 3 jaar oud zijn, dat is dus in hun vierde kalenderjaar. Het is echter bekend dat ze meest toch pas op oudere leeftijd beginnen met broeden. Daarom heb ik ze tot hun zesde kalenderjaar gesplitst en de rest bij elkaar genomen. De aantallen terugmeldingen echter waarop de gemiddelde terugmeldpositie betrekking heeft zijn bij het derde t/m zesde kj. wel wat klein (zie kaart). Overigens zijn de ringen gevonden in de broedkolonie zelf niet bij de gemiddelden van eerste t/m derde kj. betrokken. Soms worden pas na enkele jaren niet vliegvlug geworden meeuwen in de kolonie teruggevonden. Alle posities hebben dus betrekking op meeuwen die zeker vliegvlug geworden zijn. Er is wel een duidelijk beeld. Van de eerste kj-dieren ligt de gemiddelde terugmeldplaats nog vrij dichtbij de geboorteplaats in de kop van Noord-Holland. Er sterven immers heel veel jongen in de eerste maanden van hun leven. Dat deze niet direct aan de kust ligt komt natuurlijk omdat er ook meeuwen in noord- en zuidoostelijke richting, in waddengebied of langs IJselmeerkust wegzwerfen (zie de figuur in deel 4!).

De gemiddelde positie van de 2e kj meeuwen ligt al veel zuidelijker. En toevallig (?) wel aan de kust. In hun derde kj. ligt de gemiddelde terugmeldpositie nog zuidelijker en in de vierde is dat iets in noordoostelijke richting opgeschoven. Echt vreemd lijkt het te worden in het vijfde kj. Er zijn slechts 16 terugmeldingen, maar de gemiddelde positie daarvan ligt op de Afsluitdijk. Als we die terugmeldingen nader bekijken blijken er 14 van de 16 posities noordelijk van 53° NB te liggen en ook 6 oostelijk van 5° OL, waarvan 1 op 266 km van de ringplaats. Er zijn er echter ook 2 van meer dan 150 km naar het zuiden.

Gemiddelde terugmeldplaats per leeftijd van dood gemelde Zilvermeeuwen

In het zesde kj. is de gemiddelde terugmeldpositie weer teruggeschoven naar de kop van Noord-Holland en ook bij de groep van ouder dan 6 kj. is dat het geval. Het is dus duidelijk dat de geslachtsrijpe dieren gemiddeld heel wat dichterbij de geboorteplaats zitten dan de nog niet geslachtsrijpe. Uit het kaartje zou je wellicht kunnen afleiden dat de 4 kj. meeuwen nog niet broeden. Dat klopt dus wel, als ze met 3 jaar geslachtsrijp worden. Een 4 kj. meeuw is doodgevonden in het broedseizoen in de kolonie van de Westerduinen. Die broedde, of poogde dus toen al te broeden. Zo zijn er meer terugmeldingen van pas dode meeuwen in het broedseizoen uit de Westerduinen. In het overzicht hieronder staan de aantallen en ook het percentage van het totaal aantal terugmeldingen per leeftijd.

	aantal in W.d.	in %
4e kj.	1	9.1
5e kj.	4	25.0
6e kj.	6	35.3
na 6e kj.	19	12.2

We moeten nog wel even bedenken dat dit gemiddelde posities zijn. In een volgende aflevering gaan we die verder uitsplitsen naar seizoen.

Lieuwe j. Dijkse *c/o REST* P.O.Box 20 *Makele* Ethiopië

WEIDEVOGELBESCHERMING 1994

Het weer in het voorjaar van 1994.

Na een paar warme voorjaren was het deze keer weer eens een nat, koud en laat voorjaar. Vooral van eind maart tot begin april was het erg nat, zodat de boeren niet vroeg in het jaar het land konden bewerken.

Toestand op het bouwland.

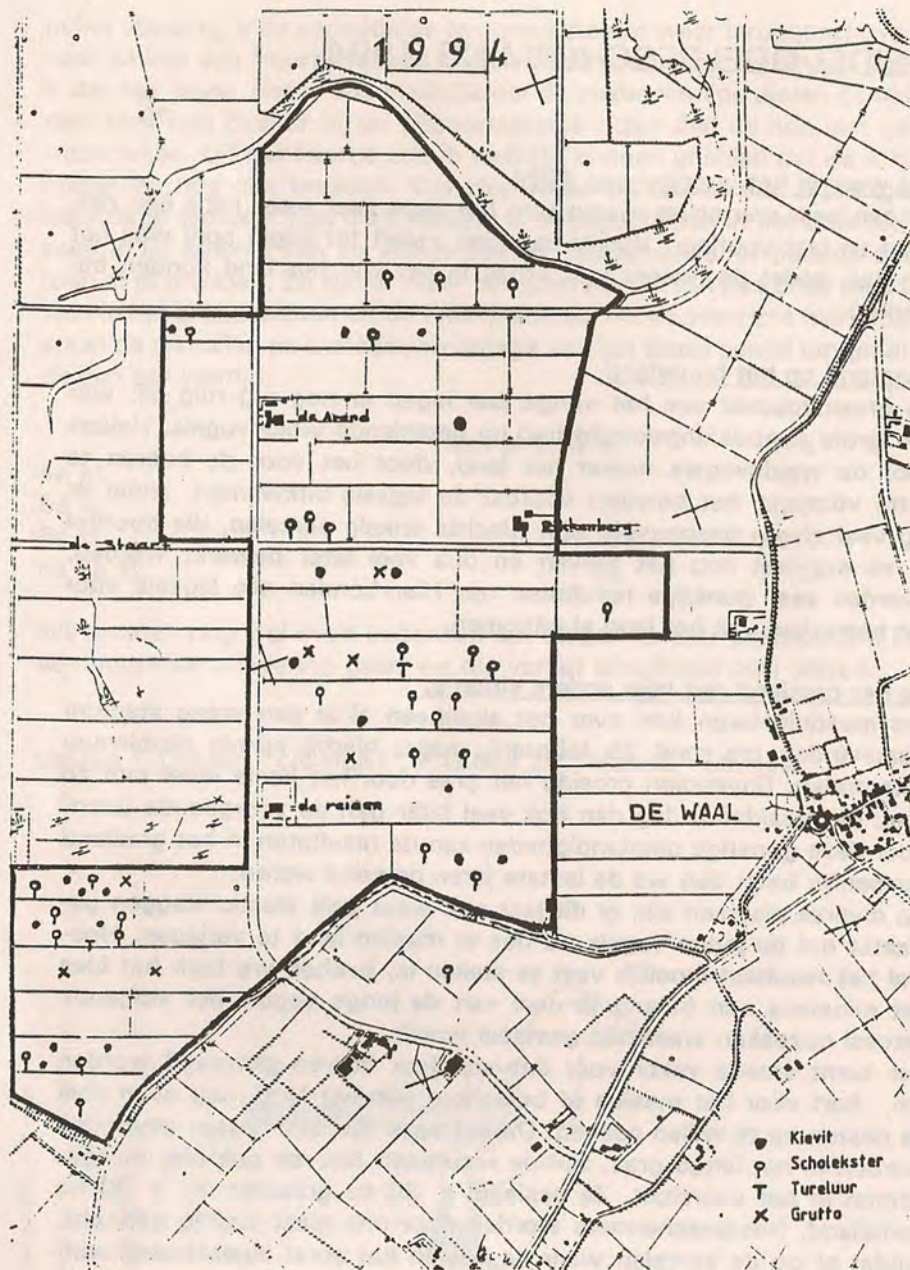
De graanstopfels van het vorige jaar lagen er nog erg ruig bij, wat een grote aantrekkingskracht had op nestelende weidevogels. Helaas voor de weidevogels moest het land, door het voor de boeren te natte voorjaar, net bewerkt voordat de legsels uitkwamen, zodat er erg veel eieren gesneuveld zijn. Slechts enkele percelen, die doordat ze zo erg laat nog nat bleven en dus veel later bewerkt werden, leverden zeer gunstige resultaten op. Hier konden alle legsels vóór het bewerken van het land al uitkomen.

Op het grasland een hele andere situatie.

Het mestinjecteren kon over het algemeen al in een vroeg stadium plaatsvinden (zo rond 25 februari), zodat hierbij weinig problemen ontstonden. Bovendien groeide het gras door het koele weer niet zo snel. De maaidatum lag dan ook veel later dan de voorgaande jaren. Door deze gunstige omstandigheden zijn de resultaten in het grasland aanzienlijk beter dan we de laatste jaren gewend waren.

Op diverse plaatsen zijn er dit jaar ook weer gele plastic vlaggen geplaatst om de jonge vogels uit het te maaien land te verjagen. Hoewel het resultaat moeilijk vast te stellen is, hebben we toch het idee dat minstens een belangrijk deel van de jonge vogels het volgende perceel opzoeken waar niet gemaaid wordt.

Het komt steeds vaker voor dat we door boeren gevraagd worden om, kort voor het maaien of bewerken van het land, nog even snel de nesten op te willen zoeken. Omdat vaak niet alle nesten gevonden worden in het lange gras, zijn de resultaten hiervan ook niet meegenomen in het overzicht. Ze beslaan ± 30 ha grasland en ± 30 ha bouwland. Nestbeschermers worden door ons maar weinig gebruikt, omdat er op de percelen waar de koeien het eerst ingeschaard worden, bijna nooit nesten liggen. Wat hier de oorzaak van is, is ons niet duidelijk.

De resultaten:

Waaenburg (35 ha bouwland; 100 ha grasland)

Het aantal Kievitlegsels in 1994 was 17, wat een duidelijke toename (+5) is. De Scholekster is ook iets algemener geworden met 26 legsels (+5). Verder 7 Grutto's en 2 Tureluurs, wat ongeveer gelijk is aan de voorgaande jaren. Alhoewel de Veldleeuweriken (minimaal 7 territoria) in 1994 niet zo nauwkeurig zijn geteld als in 1993 (21 territoria), is er zeker sprake van een achteruitgang. Het aantal Gele Kwikstaarten bleef met vijf stuks op hetzelfde niveau als het vorige jaar.

In Tienhoven werden niet alle percelen bezocht. Op de stukken die nog geploegd moesten worden, werden 6 Kievit- en 2 Scholeksterlegsels gevonden. Deze nesten zijn verlegd tijdens de werkzaamheden en goed terecht gekomen.

Hier vlakbij in de Langewaal werden op ± 4 ha graanstoppel 8 Kievit-, 3 Scholekster- en 1 Gruttolegsels gevonden. Twee nesten per ha is een hoge dichtheid.

In de Hemmer (± 23 ha gras+bouwland) doet de Kievit het met 2 paar zeer slecht. Het bouwland werd nogal laat bewerkt, wat aantrekkelijk was voor de Scholekster. Zes paartjes konden een nest maken in het zachte land. Ook hier was een achteruitgang van de Veldleeuwerikenstand te constateren: van 11 territoria in 1993 naar 7 in 1994. Verder waren er 2 paren Grutto's, 2 paren Gele Kwikstaarten en 3 paren Graspiepers.

Conclusies.

Het aantal Kieviten en Scholeksters is in het onderzoeksgebied in 1994 dus weer toegenomen na het dieptepunt van 1993. Daarentegen is de dichtheid van Veldleeuwerik en Graspieper weer afgenomen na een voor de Veldleeuweriken redelijk goed 1993. De Gele Kwikstaartenstand is afhankelijk van het aandeel bollenland in het gebied en deze wisselt van jaar tot jaar. Een vergelijking tussen de aantallen Grutto's en Tureluurs van de laatste twee jaren is moeilijk te maken. De oorzaak hiervan is dat de nesten in 1993 niet te vinden waren door het hoge gras.

Gelukkig kon ook dit jaar weer vroeg begonnen worden met het injecteren van mest in grasland. Als de weersomstandigheden het eind februari - begin maart nog niet toelaten om te beginnen met de

mestinjectie, geeft dit extra risico's voor de weidevogels. De laatste mest wordt dan immers pas in april geïnjecteerd!

Handen af van braakliggend land ?

Het late bewerken van bouwland is desastreus voor de weidevogel-nesten. Vooral de percelen voor aardappelpootgoed en mais worden pas laat bewerkt en hier sneuvelen dus veel nesten.

Zou er iets te compenseren zijn, door de braakligregeling zo aan te passen dat er geen bewerkingen meer mogen plaatsvinden op braakliggende stukken tussen 1 april en 1 juni ?

We moeten hier maar eens over praten met andere natuurbeschermings- en landbouworganisaties. Misschien dat dit helpt een gezonde weidevogelstand te creëren.

Giel Witte & Dirk Maas

RINGSTATION KORVERSKOOI 3

Op het moment dat ik dit schrijf (eind oktober) zitten we volop in de trektijd. De laatste weken hebben we veel merels en goudhanen gevangen. Eind september vingen we erg veel zwartkoppen. De zanglijsters laten het een beetje afweten. Ook allerlei experimenten worden er door de mensen uitgeprobeerd: Henk heeft een "accurecorderbox" ontwikkeld, zodat je op een zelf te bepalen plaats geluid kan draaien om vogels te lokken. Christof heeft de administratie voor het Vogeltrekstation onder zijn hoede. We hebben op nieuwe plekken mistnetten geplaatst. We zijn erg enthousiast bezig. Eindtotalen zullen in de volgende Skor verschijnen.

Verwerking naar het Vogeltrekstation.

Alle gegevens van de geringde vogels moeten opgestuurd worden. Door onze ringgroep worden gegevens met het programma POOT op een floppy gezet. Sinds september verzorgt Christof Zijm de administratie voor de ringersgroep. Deze omvangrijke klus is met veel enthousiasme overgenomen van Erik van der Spek, die het met ringen en andere werkzaamheden nu al druk genoeg heeft. De eerste terugmeldingen zijn al op Christof zijn adres binnengekomen. Biometrische gegevens kunnen helaas nog niet verwerkt worden via POOT.

Helgolandval.

Op een donkere nacht hebben ongeveer 10 leden braamstruweel en de grasbodem voor en in de Helgolandval verwijderd. Met name merels kunnen de appels zo beter vinden. Ook zijn er een aantal elzen aan de achterkant verwijderd, zodat mogelijke vangsten hoger worden.

Vangsten.

De meeste vangsten worden gedaan in de mistnetten. Verdeeld over een aantal lokaties (duintjes, boomgaard, singel Ruigedijk en rietkragen). Afhankelijk van bezetting, effectiviteit en wind worden de netten open gezet. Een bijzondere vangst was een juveniele sperwergrasmus (naast sperwer en grasmussen). Ook uitzonderlijk waren de vangsten van een buizerd en een aalscholver.

Deze Herfst was er een grote zwartkoppetrek. Van andere ringers hoorde ik dat er op Schiermonnikoog en in Noord-Friesland ook uitzonderlijke aantallen zwartkoppen geringd zijn. Op de Vinkenbaan

Castricum zijn echter geen uitzonderlijke grote aantallen zwartkoppen gevangen.

Leuk waren de bonte vliegenvangers, gekraagde roodstaarten en kleine karekieten, naast kleine barmsijs, grote lijster en rietzanger.

Luisvliegen.

In augustus en september vingen we vrij veel vogels waarop we luisvliegen aantreffen. Voornamelijk jonge zwartkoppen waren de klos, maar ook wel winterkoning en merel. Luisvliegen (Hippoboscidea) zijn platte, meestal vliegende parasieten die zich ophouden tussen de veren van vogels en grote zoogdieren (paarden, runderen, herten). Een andere familie luisvliegen heeft zich gespecialiseerd op vleermuizen. Enkele luisvliegen zijn gevangen en we trachten de soort te achterhalen. Mogelijk zijn het vliegen van het geslacht Ornithomyia.

Luisvliegen zijn enorm interessante dieren, die volledig aangepast zijn aan leven tussen veren. Bijzonder is dat deze insecten in de metamorfose de eileg en larvefase overslaan en gelijk poppen produceren. De poppen worden gelegd in de nesten van vogels. Er worden maar enkele poppen in een luisvlieg leven gelegd, maar door de grote overlevingskans is dit ruim voldoende. Er is maar één generatie per jaar. Het lichaam heeft een driehoekige vorm, zodat de beestjes snel tussen de veren kunnen lopen, eigenlijk is roeien een beter woord. De kop ligt verzonken in het middenstuk. De luisvliegen reageren zeer alert op luchtbewegingen (bijv. veroorzaakt door nabij vliegende vogels, zodat zij snel kunnen overvliegen. Net als teken kunnen zij veel bloed opzuigen, waardoor zij een opgezwollen lijf krijgen. Meer hierover is te vinden in de wetenschappelijke mededeling van KNNV no. 16, maart 1969: "Luisvliegen Nycteribiidae en Hippoboscidae", met dank aan Piet Duiven voor verstrekte informatie.

Terugmeldingen.

Een keep op 23-10-1993 geringd bij de Kroonspolders op Vlieland werd op 13-12-1993 door ons gecontroleerd en losgelaten.

Een vink op 11-11-1991 door Erik geringd werd op 3-12-1993 dood gevonden langs de afsluitdijk (Kornwerderzand).

Ook van Vlieland kwam een merel: op 2-11-1993 geringd en op 8-11-1993 door ons gecontroleerd en losgelaten.

Een andere merel vloog wat verder: geringd op 30-10-1992 door Erik werd op 12-3-1994 dood gevonden in Elmswel, Bury St. Edmunds, Suffolk in Groot Brittannië.

Heggemussen vliegen ook soms ver. Een heggemus die op 11-9-1993 door ons geringd werd, werd teruggemeld uit Meerkerke West-Vlaanderen in België. Van deze onopvallende vogel weten we toch eigenlijk maar weinig.

Tenslotte vingen we een sperwer op 25-11-1993 die eerder door Braaksma geringd was in De Koog (28-9-1993).

Dick Schermer

RECTIFICATIE

In het artikel Ringstation Korverskooi 1, Skor nr. 4 van 1994 zijn op blz. 97 en 98 helaas fouten geslopen. In de jaarstaat 1993 zijn 2 vogelsoorten niet vermeld en bij de vlaamse gaai werden de eigen terugmeldingen niet vermeld. Onze excuses hiervoor. Om de totaal-tellingen sluitend te maken moet de staat als volgt aangevuld c.q. verbeterd worden

soort	gevangen	geringd	eigen terugm.
merel	728	425	303
kramsvogel	2	2	-
vl. gaai	3	1	2

(redactie)

GROEN IN UW TUIN VOOR VOGELS

Toen ik onlangs een boekje over vogels uit de bibliotheek las, stonden daar goede tips in voor vogelliefhebbers.

Één van de tips ging over bomen, struiken en onkruiden in de tuin waar vogels voor voedsel en nestgelegenheid dol op zijn. Misschien is het voor sommige lezers wel nuttig dat ik hiervan een opsomming geef in de Skor.

Tegen muren schuurtjes enz:

Wingerd	Clematis	Duindoorn
Klimop	Forsythia	Hulst
Bruidsluier	Hop	Meidoorn
Cotoneaster	Bosrank	Braam
Vuurdoorn	Winterjasmijn	Kamperfoelie

Altijd groene begroeiing goed voor vogels

Fijnspar	Hulst	Buksboompje
Liguster	Rhododendrons	Cypres
Thuya	Laurierkers	

Aantrekkelijke bes dragende heesters

Lijsterbes	Braam	Meidoorn
Krentenboom	Hulst	Vuurdoorn
Vlier	Taxus	Duindoorn
Jeneverbes	Vuilboom	Gelderse roos
Vogelkers	Cortoneaster	Kardinaalsmunt
Liguster	Sleedoorn	

Aantrekkelijke boomzaden.

Eik	Berk	Spar
Tamme kastanje	Veldesdoorn	Hazelaar
Beuk	Es	Ahorn
Zwarte els	Ruwe iep	Larix
Wilg	Cypres	Taxus
Vogelkers		

Doornige struiken.

Meidoorn
Acacia
Sleedoorn

Braam
Zuurdoorn
Wegedoorn

Rozensoorten
Boksdoorn

Heesters.

Berberis
Wilg
Kornoelje

Rotmispel
Sneeuwbes
Fluweelboom

Sierappel
Gagel
Japanse Kweepeer

Goede onkruiden.

Brandnetels
Koekoeksbloem
Stinkende gouwe
Wederik
Look zonder look
Bereklaauw
Zonnebloem

Vossestaart
Akkerroos
Hondsdrif
Bosbraam
Bosandoorn
Struisgras
Pijpestrootje

Hop
Heggerank
Witte Dovenetel
Akkerhoornbloem
Boerenwormkruid
Windhalm

Christof Zijm.

DE WADVOGELTELLING VAN 15 MEI 1994

Mei heet een mooie maand te zijn. Vooral het voorjaar heeft op Texel een zekere reputatie. Volgens de statistieken is het er dan voornamelijk droog. Nee dus. De wadvogeltellingen van de afgelopen jaren worden steeds gekenmerkt door regen, regen en nog eens regen. En hoe ging het in 1994? Na een stralende week begon het in de nacht, voorafgaand aan de telling, te regenen...

Overdag regende en motregende het vrijwel voortdurend bij een matige westen wind en een temperatuur van 15 graden. In totaal werden ruim 61.000 vogels geteld, een getal dat gelijk is aan het gemiddelde voor deze maand. Voor een aantal soorten zijn de resultaten van de afgelopen jaren voor medio mei op een rijtje gezet (zie tabel op de volgende pagina). Voor verschillende soorten zijn de aantallen vrij constant maar er zijn uitzonderingen. De Aalscholver springt er in 1994 duidelijk uit met 544 exemplaren, waarvan 480 op de Schorren. Dit is een direct gevolg van de toename van de soort in Nederland en de omliggende landen. Lepelaars nemen toe vanwege het feit dat de kolonie in Noord-Holland minder aantrekkelijk is geworden door de aanwezigheid van Vossen. Ook de Rotgans zit, hier en elders, nog steeds in de lift. Voor de Rosse Grutto is het lage aantal in 1990 opmerkelijk. Afgezien van het feit dat het op deze dag "takkeweer" was wilde het water niet hoog opkomen, waardoor waarschijnlijk grote groepen van deze soort op het wad hebben overtijdt. Naar schatting is in midden mei ongeveer 15% van de totale populatie uit de Nederlandse Waddenzee op Texel aanwezig. Opvallend is ook de teruggang van het aantal Kokmeeuwen. De achtergrond hiervan is dat de kolonie op de Schorren sinds het eind van de jaren '80 kleiner geworden. Een mogelijk oorzaak is de recente vestiging van enkele tientallen paren Zilvermeeuwen in het gebied. Als gevolg hiervan broeden de Kokmeeuwen tegenwoordig in één grote compacte kolonie en worden grote aantallen jonkies geroofd.

Dank aan de volhouders die aan deze telling meewerkten: Cees Boot, Gerrit Boot, Jan van Dijk, Jan Driehuis, Edwin van Egmond, Petra de Goeij, Henk Hin, Bob Loos, Dirk Maas, Gerard Nieuwland, Dick Schermer, Cor Smit, Erik van der Spek, Marcel Tielemans, Gerrit Visch, Henk Wijsman, George Wintermans, Giel Witte en Hans Witte.

Cor Smit

Soort	18/5 1980	10/5 1981	19/5 1985	8/5 1988	7/5 1989	13/5 1990	15/5 1994
Aalscholver	0	4	17	82	12	1	544
Lepelaar	8	31	45	50	80	111	184
Rotgans	2287	6537	5981	6468	12656	10066	12274
Scholekster	4800	6054	4701	6740	5373	4005	4687
Zilverplevier	586	860	630	941	1106	618	554
Bonte Strandloper	3452	7399	2549	3465	7996	5480	3095
Rosse Grutto	6555	14481	11772	21491	13522	2943	11527
Kokmeeuw	25430	23620	18609	30156	21490	16365	12282
Zilvermeeuw	3283	2223	2048	4010	1678	3532	6121
Totaal	52998	73009	55735	86185	85687	52969	61692

De tussen 1980 en 1994 in midden mei op Texel waargenomen aantallen wadvogels

In de landelijke pers, en ook in de Texelse Courant, is al veel te doen geweest over het recent verschenen IBN-rapport "Invloed van diverse verstoringsbronnen op het gedrag en habitatgebruik van gewone zeehonden" van Sophie Brasseur en Peter Reijnders. Dit keer laat ik me niet weerhouden om er iets over te zeggen, vooral omdat ik vind dat een aantal conclusies verminkt in de krant zijn gekomen. En als rechtgeaard kanoliefhebber kan ik daar niet zo goed tegen. Uit de persberichten moet je namelijk opmaken dat er twee grote verstoorders zijn op het wad: wandelaars (wadlopers) en kano's. Dit is een uit zijn verband gerukte conclusie. Uit het rapport blijkt namelijk dat wanneer zeehonden door een wandelaar of kano in het water zijn gegaan ze nauwelijks meer op de kant komen. In ieder geval minder vaak als na het passeren van een zeiljacht of motorboot. Zoiets kan zeer nadelige gevolgen hebben voor met name jonge zeehonden die nog gezoogd worden. Ze kunnen daarvoor namelijk een aardige plas melk mislopen. Gebeurt dat vaak dan kan zo'n jong met een te slechte conditie door mama de wijde wereld worden ingestuurd. De zoogtijd bij zeehonden ligt namelijk vast en één dag minder zogen betekent minder vetvoorraad. Zulke jonge zeehonden worden al gauw door overrijverige zeehondenmeppers voor een "zielig zeehondje" aangezien en belanden, terecht of onterecht, voor je het weet in een gesloten inrichting in Pieterburen.

Terug naar mijn verhaal. Wat niet in de kranten staat is dat de afstand waarop zeehonden het water in gaan, bij nadering van wandelaars of kano's, relatief klein is. Ze kunnen zeehonden zelfs op 400 meter benaderen zonder dat er enig effect op de groep is waar te nemen. Conclusie: je kunt zeehonden wandelend of met een kano dicht benaderen maar dan is het ook goed mis. Waarom dit zo is weten we niet, maar je kunt er natuurlijk wel over filosoferen. Er zijn aanwijzingen dat zeehonden een vrij slecht gezichtsvermogen hebben. Je zou je kunnen

voorstellen dat kleine of laag op het water liggende voorwerpen pas laat opvallen waarna de zeehonden een soort paniecreactie vertonen. In het geval van een kano is dat gewapper met die peddels in het begin niet, maar uiteindelijk misschien toch wel erg eng.

Moraal: in brede geulen kunnen kanovaarders verstoring eenvoudig voorkomen door aan de andere kant van de geul te gaan varen. Wadlopers en zeehonden komen elkaar in de praktijk niet zo veel tegen. Wadlopers (in de vorm van georganiseerde oversteek-tochten) lopen in het algemeen over de wantijen terwijl zeehonden vooral in de nabijheid van de zeegaten voorkomen of langs de grote geulen rusten. De periode waarin zeehonden het meest kwetsbaar zijn is de periode waarin ze jongen hebben. De belangrijkste gebieden zijn momenteel echter goed beschermd. In het rapport wordt aanbevolen 1200 meter afstand in acht te houden. In de beschermde gebieden wordt deze afstand nu al min of meer automatisch aangehouden waardoor ernstige verstoring door watersporters niet waarschijnlijk is.

Onlangs was ik even een dagje in Zeeland. Wat een raar land is dat zeg! Het waait er veel minder als op Texel en 's winters zie je daar gewoon Bruine Kiekendieven rondvliegen. Ook zag ik een Sperwer een Bonte Strandloper slaan. Zomaar, het was zo gepiept. Het is een bizar gezicht om zo'n vogel daarna, temidden van een starende grote groep wadvogels, zijn prooi te zien consumeren. In Ibis 136-2 doen Will Cresswell en Philip Whitfield verslag van een onderzoek naar de omvang van dit verschijnsel. En die blijkt voor sommige soorten niet gering te zijn! In hun studiegebied, een klein estuarium grenzend aan de Firth of Forth in Schotland, bleek in sommige winters maar liefst 57% van het aantal Tureluurs door de daar aanwezige Sperwers, Smellekens en Slechtvalken te worden geslagen. Ook Watersnippen en Bonte Strandlopers zijn geliefde prooi. Sperwers, de meest talrijke predator, zullen veel waardering hebben voor het handzame formaat van deze vogels. Bovendien zijn er prettig veel van. Kraaien maken het allemaal nog erger. Het komt regelmatig voor dat een Sperwer een prooi kwijt raakt aan een kraai, waarna de Sperwer opnieuw op pad moet om een maaltje te verschalken. Op Texel ziet het er minder dramatisch uit voor wadvogels. Uit het onderzoek uit de Ibis blijkt namelijk dat het risico om door een Sperwer te worden geslagen sterk wordt beïnvloed door de mogelijkheden van deze vogels om er te schuilen of te slapen. Het Schotse studiegebied was rijkelijk omzoomd door bossen en houtwallen. Het veel kalere Waddengebied lijkt minder goede mogelijkheden voor jagende Sperwers te bieden.

WAARNEMINGEN 74 (SEPTEMBER-OKTOBER '94)

Terwijl wij in de Ethiopische hooglanden keken naar soorten zoals Kuifarenden, Frankolijnen, Spekvreters, Rotstapuiten en Blauwfazantjes, werden op Texel natuurlijk ook diverse zeldzame soorten, zij het niet zulke exotische, gevonden en bewonderd.

Gelukkig heeft Arend Wassink een goed overzicht van alle gebeurtenissen bijgehouden (bedankt Arend!), zodat deze rubriek aardig volledig kan zijn.

(Nog even over Afrika: het is ook leuk tussen al het tropische goed, onze doortrekkers te ontdekken in de vorm van bijvoorbeeld Slobeenden, Boompiepers en Zwartkopjes. Misschien daarover op een andere plaats nog eens iets.)

Nu moeten we ons bezighouden met de Texelse realiteit.

Ik heb hier en daar reeksen van gegevens van een soort terwille van de ruimte en leesbaarheid samengevat. Ook heb ik af en toe streng geselecteerd. Treur niet als je waarneming er niet in staat. In het archief is hij in ieder geval met naam en toenaam vermeld.

Ik kreeg van enkelen al gegevens van begin november, maar die bewaar ik voor de volgende keer.

Arend meldde als aardig gegeven nog dat dit jaar toe nu toe op Texel tenminste 247 soorten zijn waargenomen. Dat is maar liefst 77% van de 335 die in heel Nederland werden gezien!

Duikers tot en met eenden

Op 20, 21 en 24-10 werd op het strand een langsvliegende **Parelduiker** gezien (d.w.).

Een hoog oktober-aantal **Geoorde Futen** zat op 15-10 langs de oostkust: ca. 250 (HJW).

Een paar stormachtige dagen medio september brachten veel **Noordse Stormvogels** langs de kust bij paal 15: op 16-9 in vier en een half uur ca. 600 naar N en op 17-9 in 4 uur nog ca. 150 (MW).

Op 24-10 vloog een **Grauwe Pijlstormvogel** langs paal 17 (EB&HJW) en een **Noordse Pijl** werd op 17-9 weer bij paal 15 ontdekt door MW.

Er waren twee waarnemingen van het **Vaal Stormvogeltje**: 10-9 1 ex. bij paal 15 (JAF&RPF) en 17-9 3 (2 naar N, 1 naar Z) aldaar (MW).

Een adulte **Kwak** vloog op 8-10 uit een bosje langs de Vuurtorenweg (W.Steenge).

Zeer opmerkelijk was de noordwaartse passage van 10 (!) juveniele **Zwarte Ibissen** bij de Eyerlandse vuurtoren op 24-9 (DBA).

Op 23-10 bevonden zich nog 3 late **Lepelaars** in de Mokbaai (MB&CR).

De eerste **Kleine Zwanen** werden op 21-10 langs de Schorrenweg ontdekt (HJW), terwijl 5 adulte **Wilde Zwanen** zich op 22-10 in de Westerkolk ophielden (AW).

Op 9-9 meldde Jook Nauta nog 1 **Canadese Gans** langs de oostkust. Daarna zijn ze van Texel verdwenen? Ik hoorde er althans niet meer van.

De eerste 11 **Rotganzen** vlogen op 20-9 over hun gebied in de Eendracht (MW), een dag later waren er 26 op het wad bij de Cocksdoorp (AO).

Op 15-9 huisde er een **Casarca** in de Petten (MW). Ook later zou hij nog gezien zijn. En laat vrouwtje **Zomertaling** werd op 18-10 door de DBA tussen de Smienten bij de Schans ontdekt.

Het inmiddels bekende vrouwtje van de **Koningseider** was in ieder geval nog van 24-9 tot en met 2-10 nabij de Cocksdoorp aanwezig (AW).

Roofvogels

Een redelijke late **Wespendief** vloog op 25-9 boven de tuintjes (DBA).

En **Havik** werd op 5-9, 7-10 en 17-10 gezien in het bos tussen De Koog en het Mientje (d.w.).

Er is een opvallend trekgegeven van de **Buizerd**: op 18-10 kwamen tussen 13.15 en 14.30 uur ca. 60 ex. schuin uit zee aanvliegen bij de Eyerlandse vuurtoren (AW).

De eerste **Ruigpootbuizerden** verschenen op 8-10; vanaf die tijd verbleven er op het noordelijk deel van Texel een tiental (AW, ook d.w.).

Op 22 en 28-10 werd ook een ex. 'om de zuid' opgemerkt (MK,MW).

Het was in september een mooi gezicht te zien hoe de **Boomvalken** uit het bos op het strand en in de zeereep bij paal 12 trekkende (zang)vogels belaagden. Eén keer zag ik een (mislukte) aanval op een Oeverloper. De laatste werd daar gezien op 8-10 (AD&SD).

In september en oktober huisden er tenminste 3 **Slechtvalken** op Texel: een adulte man in het gebied van de Hors en Mokbaai en een jonge man en een jonge vrouw op noordelijk Texel (AW, ook d.w.).

Kraanvogel tot en met alken

Op 31-10 ontdekte Fien Alderlieste een **Kraanvogel** op het land bij de Pijpersdijk.

Van een andere orde was natuurlijk de **Amerikaanse Goudplevier** in Polder het Noorden; het diertje werd, snel ruiend van zomer- naar winterkleed, gezien van 16 tot en met 28-10 (AW, ook d.w.).

MZ&CZ zagen op 3-9 en 10-9 een late **Grutto** in resp. het Wagejot en de Mokbaai.

Nog een opvallende zeldzaamheid is de **Terekrutter** die op 22-10 op het wad bij de Cocksdoorp werd gelokaliseerd (DBA).

Tweemaal werd een **Rosse Franjepoot** doorgegeven: 11-10 op zee nabij de haven van Oudeschild (HH) en 19-10 1 ex. op zee voor De Slufter (DBA).

Ik kreeg maar 2 gegevens van **Middelste Jagers**; **Kleine Jagers** waren er zoals gebruikelijk wel vrij veel: hoogste aantal op 16-9 42 ex. bij paal 15 (MW). Er vlogen die dag daar ook 4 **Grote Jagers** voorbij (MW).

AW meldt uit september-oktober de waarneming van tenminste 4 verschillende **Zwartkopmeeuwen**, verspreid over Texel.

Op 28-10 vloog een adulte **Grote Burgemeester** bij paal 17 over het strand zuidwaarts (DBA).

Het ruige weer half september zorgde ook voor veel **Drieteenmeeuwen**; MW schatte tenminste 1000 in ruim vier uur.

De laatste (?) **Visdief** werd door MB&CR op 23-10 bij paal 15 opgemerkt en een late **Dwergstern** vloog op 20-10 langs De Slufter naar het zuiden.

De **Zwarte Sterns** bleven lang boven de Horsmeertjes, op 10-10 nog 1 ex. (AD), maar op 21-10 vloog er nog een bij paal 15 voorbij (EB&HJW)!

In vooral de 2 helft van oktober werden opvallend veel **Alken** dichtbij het strand gezien. Bovendien zagen MB&CR op 23-10 bij paal 15 3 **Papegaaiduikers** naar het zuiden vliegen.

Duiven tot en met kwikstaarten

Een late 1e kj **Tortelduif** hield zich op 8 en 9-10 langs de Vuurtorenweg op (EB&HJW).

Een heel tamme jonge **Koekoek** ruimde op 19-9 de rupsen van de kool bij Piet Schnijder op Harkebuurt op, terwijl mogelijk hetzelfde dier op 21 en 22-9 Dirk Maas in De Waal hielp met de biologische bestrijding van Koolwitjesrupsen.

Op 21-10 zagen DBA-ers 's avonds een **Kerkuil** door de Kikkertstraat in De Cocksdorp vliegen.

Er waren dit jaar enkele late **Gierzwaluwen**: 24-10 Robbejager (GW), 25-10 en 29-10 Eyerlandse vuurtoren (DBA).

Er is een hele reeks gegevens van **IJsvogeltjes** uit september-oktober. Het betreft zeker 3 of 4 exemplaren: vijver Jochems, Roggesloot/wad Cocksdorp, omgeving De Koog, inlaatbassin/de Schans, maar ook Westergeest en vijver nabij Arcadia (d.w.).

Een **Hop** verbleef lang op de Sluftervallei, van 5 tot en met 18-10 (AW, d.w.).

Draaihalzen werden alleen door MW gemeld: 4, 18 en 19-9 resp. 1, 1 en 2 bij de tuintjes.

In oktober was sprake van enige influx van **Grote Bonte Spechten**. In veel bosjes op noordelijk Texel werden exemplaren gezien (MW).

De laatste **Boomleeuwerik** vloog op 18-10 bij de tuintjes voorbij (DBA), terwijl de eerste **Strandleeuweriken** (3 + 7) op 10-10 over het strand van de Hors zuidwestwaarts trokken (AD&SD). Uit De Slufter wordt vanaf de 12e (17 ex.) een toenemend aantal gemeld tot maximaal 84 op 23-10 (HJW, AW); op 13-10 vlogen er bovendien 16 langs de vuurtoren (HJW).

We mogen wel spreken van een goede 'pieper-herfst'. AW meldt vanaf 22-9 tot en met 20-10 en 20-tal **Grote Piepers**, vooral op noordelijk Texel; op 14-10 verbleef ook een exemplaar langs de Rommelpot (AD). Er waren ook nogal wat **Duinpiepers**: vanaf 18-9 (2 ex. Wagenjot, MZ&CZ) tot en met 18-10 (2 ex. dijk Oudeschild, HJW); in totaal tenminste 11 exemplaren.

De **Roodkeelpieper** deed het wat rustiger aan: 24-9 2 ex. nabij de Horsmeertjes (MZ&CZ), 26-9 1 ex. Ruige Hoek (AD), 10-10 1 ex. tuintjes (AW) en 13-10 1 ex. aldaar (HJW).

Op 22-9 vloog een **Grote Gele Kwikstaart** noordwaarts langs paal 15 (FM), op 8-10 zat een ex. op het dak van het Eyerlandse huis (EB&HJW) en op 19-10 werd weer een ex. nabij De Cocksdorp opgemerkt (MW).

Paapje tot en met Boomkruiper

Een laat **Paapje** verbleef op 15-10 in de Eyerlandse duinen (MW), maar op 16-10 verbleef maar liefst een tiental, samen met een tiental **Roodborsttapuiten** nabij de Kampeersnol (MZ&CZ). Dat was een goede

periode voor tapuitachtigen want van tenminste 17 tot en met 21-9 verbleven er veel 10-tallen, zoniet 100-en **Tapuiten** overal op het eiland. Bij EcoMare verbleef de 17e een ex. met witte slagpennen en een witte staart (naast een gedeeltelijk albino Spreeuw!) (AD).

Koperwieken waren ongewoon vroeg: 18-9 enkele nabij de tuintjes (AW), 1 Oudeschild (MZ&CZ) en 8 nabij Den Hoorn (AD). Die dag werd ook de eerste **Beflijster** gezien: 1e winter man bij de Ruige Hoek (AD). **Zanglijsters** trokken vanaf die dag eveneens geregeld door.

MW meldde nog een **Sperwergrasmus** op 31-8 bij de tuintjes en op 18-9 werd een ex. bij het Reddingboothuisje gezien (DBA). Op 8-10 ving Erik v.d.Spek een 1e winter ex. in de Korverskooi.

Tijdens heel regenachtig weer riep een **Grauwe Fitis** gedurende enkele minuten vanuit een sparreboom nabij de Tureluursweg (AD).

Vanaf 14-10 tot en met 22-10 werd tenminste 9 maal een **Pallas Boszanger** gezien (deels dezelfde) (AW, ook d.w.). vanaf 18-9 tot en met 20-10 werden ook zeker 15 **Bladkoninkjes** 'gescoord' (AW).

Een vroege **Vuurgoudhaan** zat op 1-9 in De Muy (MW), daarna is er een reeks gegevens tussen 12 en 22-10 (d.w.).

Op 25-9 verbleef een **Kleine Vliegenvanger** bij de tuintjes (AW).

Medio oktober waren er duidelijke verplaatsingen van **Baardmannetjes** (d.w.), en op 14-10 verbleven 6 **Staatmezen** (van onze ondersoort) in De Muy (MW).

Van 17 tot en met 19-10 hield een **Taigaboomkruiper** zich bij Dorpszicht op (AW), maar op de 20e was er ook een gewone in het Molenbos (HJW).

Steppeklapekster tot en met Dwerggors

De grootste klapper van deze periode was de als aanvankelijk **Kleine Klapekster** gedetermineerde **Steppeklapekster**, op 4-9 ontdekt door MW&GW bij de tuintjes. Het dier kon tot en met de 23e bewonderd worden. Vroeger werd hij als een ondersoort van de Klapekster beschouwd, maar in navolging van steeds meer taxonomen zal hij als soort op de Nederlandse lijst worden geaccepteerd onder de naam *Lanius meridionalis pallidirostris*, aldus AW.

Van 13 tot en met 15-10 zat een echte **Klapekster** in de omgeving van de Eyerlandse vuurtoren (d.w.), en op de 13e verbleef er ook een in de Bleekersvallei (MW).

Een **Grauwe Klauwier** man verbleef van 21 tot en met 25-9 nabij de vuurtoren (d.w.) terwijl op de 25e een jong dier nabij het Reddingsboothuisje werd gezien (AW). Bijna een maand later was er nog een mannetje nabij de vuurtoren: 21/23-10 (MW).

De eerste Bonte Kraai werd door MW op 8-10 nabij de tuintjes opgemerkt. Dezelfde waarnemer zag er op 19 en 30-10 zelfs (!) 8 in De Slufter.

Van 17 tot en met 19-10 werd een jonge Witstuitbarmsijs langs de Vuurtorenweg gezien (AW) en van 17 tot en met 29-10 verbleef een mannetje van deze soort bij de Sluftervallei (d.w.).

De hele maand september en ook in oktober hielden zich enkele Kruisbekken in De Dennen op (AD).

Vanaf tenminste 6-10 verbleven er geregeld Goudvinken in Texels noordkop (AW) en op de 23e zat er ook een 'noordse' in De Geul (MB&CR).

Een andere 'leuke' vink was de Appelvink op 17-10 in de Sluftervallei (DBA).

De eerste Sneuwgors vloog op 21-9 langs paal 15 (MW) en de eerste IJsgors werd van de 22e gemeld (FM).

Van 23 tot en met 26 en op 28-9 werd door AW (e.a.) een vrouwtje, 1e winter Witkopgors gezien tussen ca. 120 Geelgorzen nabij de Slufterhoek.

Een Ortolaan op 25-9 nabij de vuurtoren (AW), een Bosgors op 18 en 19-9 bij Robbejager/Reddingboothuisje (AW) en Dwerggorzen op 12 en 20-10 nabij de tuintjes, respectievelijk nabij Slufterhoek (ook weer AW), maakten deze herfst ook tot een goede "zeldzame-gorzen-herfst"!

Van de volgende leden kreeg ik gegevens binnen:

EB= Egge Boerma, MB= Martin Bireknhäger, AD&SD= Adriaan en Sytske Dijkzen, JAF&RPF= Jan Andries en R.P. van Franeker, HH= Henk Hin, MK= Meindert Kikkert, FM= Fritsjan Maas, AO= Arthur Oosterbaan, AW= Arend Wassink, GW= Giel Witte, HJW= Harm-Jan Wight, MW= Marco Witte, MZ&CZ= Marco en Christof Zijm.

DBA betekent uiteraard Dutch Birding Association en d.w. staat voor 'diverse waarnemers'.

Voor de volgende aflevering hebben we weer even de tijd: graag inleveren voor 1 februari 1995:

Adriaan Dijkzen
"de Ruige Hoek"

Rommelpot 7,
1797 RN DEN HOORN
19231 of op werk 17741.

DE SKOR, tijdschrift van de VWG - TEXEL .

